

Kolecta

Selebrante konvida ho liafuan “Ita Harohan” hafoin nonok oituan, iha nonok ne’e nia laran ema ida-idak hasa’e nia harohan iha nia fuan laran Selebrante reza orasaun ne’ebé iha ona, foti husi livru Misa nian, iha Misa laron ne’e nian. Exemplo:

Amlulik: Ita harohan (nonok oituan)

Na’i husi rahun-diak Virgem Maria nia harohan daet, mai tulun ami ba, atu nune’e, ami bele too lolos foho Maksoin nian.

Ami harohan ne’e, hodi Na’i Jesus Kristu nia naran, hamutuk ho Espiritu Santu. (orasaun ne’e reza iha Nain Feto do Carmo nia laron)

Povu: Amen.

Misa parte orasaun kolekta ne’e mak hakonu misa hahu nian iha primeira parte. Iha parte ida ne’e importante tamba liu tiha orasaun hahi nian (Gloria), tuir mai ita hasae ita nia hahoran be ita iha ka rai iha ita nia fuan laran be sira seluk la hatene ne’e ba Maromak. Misa iha parte ida ne’e, presisa tau atensaun makaas atu rona, tamba iha orasaun kolekta ne’e, mak ita hatene Misa ne’e nia intensaun, Misa ne’e nia harohan ka hasa’e ba Maromak kona ba saida nian.

Se ita mai tarde, iha parte ida ne’e, ita la hatene, misa hasa’e kona ba saida nian. Wainhira tuir Misa presisa hatene Misa ne’e nia intensaun, selae, ita hanesan ema ne’ebé lao iha dalan, maibe lahatene atu ba ne’ebé.

Katekese

ba

Oratorio

Labarik

Tempo komum iha semana XVI ne'e nia laran, katekese iha oratorio sei koalia kona ba liturgia Eukaristia/ Misa. Atu nune'e oratoriano sira bele konsente kona ba importansia iha Misa. Liu-liu orasaun be reza iha Misa no mos aksaun isin nian iha Misa laran ka liturjia pratika.

Liturgia ne'ebé ita celebra/halo beibeik mak EUKARISTIA SANTA no Liturgia da palavra, liturjia sira ne'e halo hodi Kreda nia naran (laos selebraun no orasaun privadu). Selebrante sira ne'e hirak ne'ebé simu kna'ar no sira nia lalaok moris nian tuir Kreda nia nia hanorin no moral (DK kan 834§2). Liturgia mak sinal no lalaok hasantu, nudar Kreda, (Maroamak nia Povu) nia selebrasaun ka hasa'e an ba Maromak, liu husi Kristo. Ida ne'e mak lalaok relijiosa nebeé hanaran Liturgia, hanesan:

Halo hodi Kreda nia naran

Halo hamutuk (laos mesa-mesak)

Ema ida mak guia ka ema sira ne'ebé simu kna'ar husi Kreda

Selebrasaun ne'e halao tuir regulamentu be fo sai no

Orasaun no leitura sira usa livru ka hasai husi livru be loos no livru sira ne'e aprova ka impramator husi ukun nain Kreda local nian.

I

Strutura Geral iha Misa

Objectivo: Labarik sira konsente kona ba ritos sira iha Misa laran
Labarik sira komprende kona ba misa nia hafahe sira ne'e
Labarik sira hatene kona ba Misa ne'e nia fafahek sira

Prosesu

Orasaun: Tamba Sinal, Santa kruz, Na'i Maromak, hasai ami ata, husi
buat aat hotu,
Hodi Padre, hodi Filho,

Ilustrasi

Knananuk: **OHIN LORON, LORON HANA'I NA'I JESUS 40**

Ohin loron, loron hana'i Na'i Jesus, aleluia, aleluia.

1. Husik buat hotu, mai uma Kreda, hana'i, hahi Na'i Maromak.
Hasa'e ba Nia klamar no isin, terus eh ksolok; diak eh aat.
2. Loron Domingo loron harohan, rona Maromak lialos.
Komunga, simu aihan lalehan, kbiit makaas, tulun diak nian

Kolekta

Ojectivo

Atu labarik sira konsente orasaun kolekta ne'e amululik sira reza ho konsensia tomak

Atu labarik sira Komprende orasaun ne'e reza tuir selebrasaun ida-idak nian no reza husi livru missal laos dekor deit.

Atu labarik sira hatene halo silensio no rona didiak orasaun ne'e wain-hira amululik reza

Prosesu

Orasaun: Hodi Padre, Hodi Filho,

Ilustrasi: **OHIN LORON, LORON HANA'I NA'I JESUS 40**

Ohin loron, loron hana'i Na'i Jesus, aleluia, aleluia.

1. Husik buat hotu, mai uma Kreda, hana'i, hahi Na'i Maromak.
Hasa'e ba Nia klamar no isin, terus eh ksolok; diak eh aat.
2. Loron Domingo loron harohan, rona Maromak lialos.
Komunga, simu aihan lalehan, kbiit makaas, tulun diak nian.

Evanjellu Mt 6: 5-8

Harohan oin sa

⁵“Wainhira imi reza, keta halo hanesan ema laran makerek sira ne'ebé gosta harohan hodi hamriik iha sinagoga sira no iha prasa. Tebes, Ha'u dehan ba imi, sira ne'e simu ona sira nia kolen. ⁶Maibé, wainhira ó harohan, tama iha ó nia kuartu laran, taka odamatan hodi harohan sub-subar ba ó nia Aman, basa Nia nebe hare buat nebe subar, sei fo ó nia kolen. ⁷Wainhira imi reza, keta koalia barak hanesan gentiu sira; sira hanoin katak ho sira nia liafuan bar-barak, Na'i sei rona sira. ⁸Keta halo hanesan sira basa imi nia Aman hatene buat nebe imi kuran molok imi husu ba Nia.

Perguntas

1. Se mak dehan mai ita; Wainhira imi reza, keta halo hanesan ema laran makerek sira”?
2. Jezús dehan “wainhira harohan ita halo saida”?
3. Aman iha Lalehan hatene saida kona ba ita?
4.

Resumo

1. Ema barak buka Jezús ne'e lori saida ba Jezús?
2. Tansa mak ema lori sira be moras ne'e ba Jezús?
3. Ema lubun be hasoru Jezús ne'e, sira halo saida wainhira sira ema moras hetan isin diak?
4.

Ressumo

Amlulik: Gloria ba Maromak leten aas ba.

Povu: Paz iha raiklaran ba ema sira be Na'i hadomi; Na'i Maromak, Liurai lalehan nian. Aman Maromak, bele hot-hotu, ami hahi Ita Boot, ami hana'i Ita Boot, ami adora Ita Boot, ami hasa'e gloria ba Ita Boot. Ami agradese Ita Boot tan Ita Boot kmanek wain. Na'i klaran, Oan Mane mesak, Jesus Kristu. Na'i Maromak, Bibi Oan Maromak nian, Maromak nia Oan Mane. Ita be kasu mundu nia sala, sadia ami. Ita be kasu mundu nia sala, simu ami nia hamulak. Ita be hatodan An iha Aman nia kuana, sadia ami. Ita mesak santu, Ita mesak Na'i. Ita mesak boot liu tomak, Jesus Kristu; hamutuk ho Espiritu Santu, iha Aman Maromak nia gloria. **Amen**

Orasaun Gloria, ne'e kleur liu ona no soi duni hino hahi nian, iha ne'ebé Kreda, halibur hamutuk iha Espiritu Santo, hahi no harohan ba Maromak Aman no Maksoin. Testo hino/ knananuk ida ne'e diak liu keta troka ho texto seluk. *Gloria* ne'e, amulik mak foti/ hahuu, selae bele kantor ida mak hahuu ka koro, maibe ida ne'e ema hotu hananu hamutuk, ka povo ho koro troka malu. Se la hananu karik, ema hotu reza hamutuk, ka bele mos parte rua troka malu, eh hatan malu.

Ida nee'e hananu ka reza, laos iha domingu sira tempo advento no kuarema nian, maibe iha solenidade no festa. Ida hananu ka reza iha tempu komum/ bai-bain nian tomak.

Iha evanjelu ita rona, ema hasa'e *Gloria* ba Israel nia Maromak, tamba sira hare buat kmanek ida, sira hatene katak ne'e laos buat baibain nian ida no ema baibain bele halo. Sira admira Jezús ho buat be Nia halo, hodi hahi Maromak. Ita ba misa iha domingu, hasa'e gloria ba Maromak. Ita hare buat foun barak be Jezús halo, ita toba hader mai, sei dada iis katak sei moris, apa no ama hadomi oan sira, hetan belun barak iha oratorio no eskola, halimar hamutuk, hahan iha ita han nsst. Hori seik liu, ohin ne'e loron foun, buat hotu mosu mai ita iha ne'e foun mai ita.

Admira no agradese Maromak, ba buat barak nia halo mai ita, agradese ba naturesa sira be haleu ita, manu fuik be hananu, aifunan be furak nsst.

Taka ho orasaun ka hananu gloria

VI

Evanjellu Mt 18: 15-19

Hanorin malu

¹⁵“O nia maun eh alin sala karik hasouru o, ba koaliala ho nia mesa-mesak hodi hatudu nia sala. Nia rona karik o, o manan ona o nia maun eh alin ne'e. ¹⁶Nia la rona karik o, ba lori tan ema ida ka rua atu lia hotu sai los hodi sasin na'in rua ka tolu nia liafuan. ¹⁷Nia lakohi rona karik ema sira ne'e, ba fo hatene ba kreda. Maibe nia lakohi rona kreda karik, hare ona nia nudar ema gentiu no ema publikanu ida. ¹⁸Tebes, Ha'u dehan ba imi: Buat hotu nebe imi futu iha rai sei futu metin iha lalehan; buat hotu nebe imi kore iha rai sei kore mos iha lalehan.”

Harohan hamutuk

¹⁹“Ha'u dehan tan ba imi: “Imi na'in rua iha rai ne'e lia tuir malu karik atu husu buat ida, Ha'u Aman iha lalehan sei fo duni ba imi. ²⁰Basa iha fatin nebe ema na'in rua ka tolu halibur hamutuk hodi Ha'u nia naran, Ha'u mos iha sira nia le'et.”

Perguntas

1. Wainhira ita hare ema halo sala ita sei halo saida?
2. Jezús dehan buat ne'ebé futu iha rai, sei futu mos iha ne'ebé?
3. Wainhira ema nain rua ka tolu lia tuir malu, ita husu buat ida, Aman iha lalehan sei halo saida?
4.

Resumo

Ohin iha knanuk, ita hananu dehan, ohin loron, loron hana'i Na'i Jesus, husik buat hotu, mai uma Kreda. Tamba loron ne'e loron domingo. Loron domingo mak loron ba Maromak, laos loron ba penik, ka pasiar, ka hare filme iha uma, ka loron tebe bola nian nsst. Loron domingo, sarani sira ba igreja atu reza misa hamutuk ho maluk sarani sira seluk no ho nai-lulik. Misa mak orasaun ida be sarani sira reza hamutuk, reza orasaun ne'ebé uluk Jezús reza. Oras ne'e Kreda hananaran “Kristo nia Sakrifio ka Misa”. Hanesan iha Evanjellu ita rona, Jezús dehan “iha fatin nebe ema na'in rua ka tolu halibur hamutuk hodi Ha'u nia naran, Ha'u mos iha sira nia le'et.” Tan ne'e ita tenki ba igreja, igreja mak sarani sira nia halibur fatin, ita ba ne'ebá, Jezús Kristo sei mai iha ita leet, hare ita, rona ita nia oasaun. Wainhira ita harohan ho laran Jezús rona ita no hatan ka haraik mai ita buat ne'ebé ita husu ba Nia.

Misa ne'e, fahe ba rua; ***Liturgia da palavra no liturgia Eukaristia***

Liturgia da Palavra (Maromak futarlia fuan),
Ita se hafahe parte rua:
Ritos Iniciais (Hahuu)
Maromak Futarlia fuan

Liturgia Eukaristia

Ita se hafahe parte rua:
Eukaristia

Ritus finais/ ikus

Domigo ba misa la bele tarde, tenki iha ona fatin ka iha ona igreja mak
ema hananu musika hahu/ entrada nian, se ita tarde katak ita nia misa la
kompleto, wainhira misa la kompleta, hanesan ita han etu la bosu, nune'e
wainhira halo serbisu ka estuda la halo diak tamba hamlaha. Hanesan
moos misa, wainhira misa la kompleto karik, ita la iha forsa atu hafunu
kontra maluk sira be hakarak lori ita ba sala.

II

Missa iha Domingu

Objectivo:

Labarik sira konsente kona ba ritos sira iha Misa laran

Labarik sira komprende movimento iha Misa laran

Labarik sira hadomi hodi pratika movimento isin nian iha Misa laran.

Prosesu

Orasaun: Tamba Sinal, Santa kruz, Na'i Maromak, hasai ami ata, husi
buat aat hotu,
Hodi Padre, hodi Filho,

Ilustrasi: **LA'O DAUDAUN BESIK BA NA'I NIA ALTAR 24**

***La'o daudaun besik ba Na'i nia altar
ami atu hafoun Na'i nia domin.
Aleluia, aleluia!***

1. Haraik Ita lialos no Ita roman
atu leno netik ami dalan ba Maromak.
2. Na'i Maromak ha'u nia ksolok;
ha'u sei hahi Nia beibeik loron kalan.
3. Gloria ba Aman no ba Oan,
no ba Espiritu Santu.
4. Nudar hori uluk, oras ne'e,
tinan ba tinan, nafatin. Amen.

Knananuk hahi nian

Ojectivo

Atu labarik sira konsente orasaun Gloria ne'e, ema halibur hamutuk tam-
ba Espirito Santo

Atu labarik sira Komprende orasaun Gloria hahi no hanai ba Santissima
Trindade.

Atu labarik sira hatene reza no reza didiak orasaun ida ne'e

Prosesu

Orasaun: Hodi Padre, hodi Filho,

Knananuk mak loke: **GLORIA BA NA'I 260**
(Bele mos hananu Gloria ba Maromak leten aas ba!)

Gloria ba Na'i, gloria ba Na'i, hahi ba Na'i.

1. Gloria ba Padre, gloria ba Filho,
gloria ba Espiritu Santu.
2. Nudar hori uluk, oras ne'e,
Tinan ba tinan, nafatin. **Amen**

Ilustrasaun

Reza orasaun Gloria

1. Mais oumenus iha orasaun, Gloria ne'e, ita (hahi, husu, harohan)?
2. Se sira hatan hahi! Iha orasaun ne'e ita reza husi ne'ebé too iha ne'ebé?
3. Se sira hatan husu/ harohan! Ho liafuan ida ne'ebé/ iha orasaun ne'e
husi ne'ebé too iha ne'ebé?
4.

Evanjellu Mt 15: 29-31

Fo isin diak ba ema moras barak

²⁹Sai tiha housi neba, Jesus liu ba to'o tasi Galileia. Nia sa'e ba foho
ida hodi tur iha neba. ³⁰Ema barak mai buka Nia. Sira lori ema ain aat
sira, ema moras sira, matan delek sira no monok sira, ho tan sira barak
seluk hodi tau sira iha nia ain; no Jesus fo isin diak ba sira. ³¹Ne'e halo
ema lubun boot hakfodak wainhira sira hare monok sira koalia, moras sira
diak fali, ain aat sira la'o los, matan delek sira hare mos. No sira hasa'e
gloria ba Israel nia Maromak.

Perguntas

nakfilak an”

Tansa baku hirus matan? Kreda nia tradisaun konsidera baku hirus matan tamba, ema nia fuan hela iha ne’ebá, ne’ebé presiza hamos husi sala hotu.

Oinsa halo. Baku hirus matan ho liman komu laos ho liman fuan ka li-man tutun, laos hanesaan hamos rai -rahan iha hena, dala ruma la kona tan mos iha. São Hireneo, dala ruma uza fatuk hodi tuku ba nia hirus matan. Hanesan ne’e hatudu katak halo fera fuan nia odamatan be taka metin baku ho fatuk biban harahun mesak ita nia sala sira.

Tuir konfesa ita sala, ita reza orasaun *Na’i Sadia/ Kyrie Eleison*, bele hananu bele reza deit. Misa iha parte ne’e fiar nain sira harohan ba Na’i husu Nia laran sadia, ida ne’e bain-bain ema hotu hananu ka reza.

Amlulik: Na’i, sadia ami.

Povu: Na’i, sadia ami.

Amlulik: Kristu, sadia ami.

Povu: Kristu, sadia ami.

Amlulik: Na’i, sadia ami.

Povu: Na’i, sadia ami.

Iha Evanjellu ita rona katak matan delek nain rua husu ba Jezús atu hetan isin diak. Nune’e Jezús husu fali ba sira, imi fiar katak ha’u bele halo buat ne’e ba imi ga? Sira hatan “sim” ami fiar. Ho sira nia liafuan “ami fiar” ne’e fo kbiit/ korajem ba Jezús atu halo ba sira buat ne’ebé sira husu.

Ita hotu be fiar iha Kristo, tuir Misa, celebra Eukaristia be uluk Jezús rasik halo ne’e, ho neon no laran tomak ita reza, husu ho fiar hanesan matan delek nain rua ne’e, ita mos sei simu buat ne’ebé ita husu ba Na’i ho fiar.

Misa parte hahu nian, iha Rito Penitensial ne’e, ita halo konfesa jeral, no husu perdaun ba Na’i, ba ita nia; hanoin, lifuan, no hahalok, be la tuir Na’i nia hanorin sira, ka moral sarani nian be Santa Kreda hanorin mai ita ne’e.

Tan ba misa, laos ba tuir deit parte be ha’u gosta, koalia ho maluk sira, maibe ho atensaun tomak, reza orasaun sira ne’e.

Evanjellu Mk 14: 22-25

Han hemu Paskua nian

²²Sira han dau-daun, Jesus kaer paun, fo bensa hodi silu no fo ba Nia eskolante sira dehan: “Simu ba. Ne’e Ha’u nia isin.” ²³Tuir mai, Nia foti kalis, fo agrades no fo ba sira. Sira hotu hemu. ²⁴Jesus dehan ba sira, “Ne’e Ha’u nia ran, ran aliansa nian, nebe sei nakfakar tamba ema barak. ²⁵Tebes Ha’u dehan ba imi katak Ha’u sei la hemu tan housi uvas fuan to’o loron nebe Ha’u sei hemu tua foun iha Maromak nia reinu.”

Perguntas

1. Sira han dadaun Jezús halo saida?
2. Wainhira Jezús foti kalis Jezús dehana saida?
3. Jezús dehan Ha’u sei la hemu tan housi uvas fuan, maaibe sei hemu tua foun iha ne’ebé?

4. ...

Resumo

Iha knananuk foin ita hananu dehan *La’o daudaun besik ba Na’i nia altar*, ne’e han katak ita ba misa ne’e, laos atu ba hamriik dook deit, hodi hare ka rona, maibe ba besik ka tama ba igreja laran, hodi atensaun, tuir didiak movimento sira be ema halo iha misa laran. Tamba movimento sira ne’e hola parte ba misa. Misa, orasaun misa, ne’e nia movimento mak hanesan tuir mai ne’e, ne’e deit, ita la bele aumenta ita nian, katak han, hemu, lao tun sa’e, kesi fuuk, hateke ba ema nia fuuk, fihir ema, nsst. Se halo nune’e karik, ita la reza diak iha misa no la tuir misa, ka maski ita iha Kreda laran, hanesan la iha.

Ne’e mak; regra ba isin nia lalaok iha celebraun misa

RITOS INICIAIS (HAUU)

Prosisaun tama	hamriik
Sinal kruz	hamriik
Kuprimenta	hamriik
Liafuan makloke	hamriik

Rito Penitensial	
Konfesa ita sala	hamriik
Nain Sadia	hamriik
Gloria	hamriik
Orasaun makloke ba Maromak nia liafuan (Kolekte)	hamriik

LITURGIA DA PALAVRA

Leitura dahuluk	tuur
Salmo Resposorial	tuur
Leitura daruak	tuur
Aklamasaun do Evanjellu	hamriik
Evanjellu	hamriik
Homilia (haklean leitura sira)	tuur
Ha'u fiar (Kredu)	hamriik
Fiar nain sira nia harohan	hamriik

LITURGIA EUCARISTIA

Kolekta (ofertorio)	tuur
Prepara atu hasa'e (buat karan)	tuur
Orasaun hasa'e Buat karan	hamriik
Orasaun Eukaristika	hamriik
Prefasio	hamriik
Santu-santu	hamriik
Orasaun Eukaristia	hakneak

RITO DA CUMUNHÃO

Ami Aman	hamriik
Orasaun Damen	hamriik
Hiit sa'e Jesus nia isin	hamriik

Prepara-an ba simu komuñao	hamriik/ hakneak
Simu Jezús nia isin (ran)	hamriik lao iha liña
Simu tiha Jezús nia Isin (ran)	hamriik/ hakneak too ema simu hotu
Nonok no harohan mesa-mesak	hamriik/ hakneak too ema simu hotu
Agradesemento	tuur
Orasaun Depois da Cumunhão	hamriik

RITOS FINAIS

Avisu	tuur
Bensaun Final	hamriik

Nune'e, wainhira tuur, ita tuur laos hamriik atu hare ema, se la iha tuur fatin, bele hariik, maibe iha tuur fatin karik tuur ba, se lakoi tuur karik fo fatin ne'e ba ema seluk, laos iha tiha tuur fatin mak hamriik fali.

1. Matan delek na'in rua ne'e hakilar husu saida ba Jezús?
2. Jezús husu sira imi fiar? Sira hatan saida ba jezús?
3. Ho sira nia hatan "ami fiar", ne'e Jezús halo saida ba sira?
4.

Resumo

Animador halo komentario badak ba sira nia resposta sira iha leten. Ita nia tema ohin, koalia kona ba, misa iha primeira parte, rito penitensia nian.

Rito Penitensial

Iha momento ne'e, nailulik selebrante konvida ema hotu be tuir misa ne'e, ho liafuan tuir mai ne'e;

Amlulik: Maun alin sira, molok ita hahu misteriu santu hirak ne'e, ita hakribi lai ita sala. Hafoin halo silencio/ nonok oituan, amululik dehan tan Konfesa ita sala, ema hotu reza orasaun konfesa jeral nian.

Povu: **Ha'u konfesa ba Maromak bele halo hot-hotu, no mos ba imi, maun alin sira; ha'u sala fila-fila, hodi hanoin, hodi hateten, hodi halo, hodi la tuir obrigasaun. Ha'u beik sala, ha'u beik sala, la diak liu. Ne'e duni, ha'u husu ba Maria Virjem, ba anju no santu sira, no mos ba imi, maun alin sira, atu harohan ba Maromak tamba ha'u.**

Rito ne'e remata ho amululik nia absolibasaun,

Amlulik: Maromak bele halo hot-hotu sadia ita, perdua ita sala, lori ita ba moris rohan laek. Povu : Amen.

Iha orasaun konfesa ita sala ne'e, ita baku hirus matan; baku hirus matan ne'e katak sa? Baku hirus matan:

Nia funsaun. Hare husi tradisaun no exemplo husi kobrador emposto nian be harohan, hanesan Jezús konta iha aiknanoik (Lukas 18:9-14), baku ba hirus matan ne'e dehan katak laran susar no arepende, la soin, haraik-an, no mos hatudu iha Maromak futar oin katak nia halo sala tempo hanesan husu perdaun.

Bainhira mak baku hirus matan. Baku hirus matan ne'e halo iha momento reza orasaun penitensia (ha'u beik sala, ha'u beik sala, ladiak liu) no mos iha tempo reza orasaun "Na'i sadia ami" no Maromak nia Bibi Oan "Na'i ha'u la soi Ita Boot hiit an mai ha'u laran".

Dala barak, baku hirus matan no hakruuk ho, tuir Rm Guardini, baku hirus matan hahalok ida "loke fuan nia odamatan no mos hafanun ita, book ita neon atu hader hodi konsente katak Maromak bolu ita atu

Rito Penitencial

Objetivo:

Atu labarik sira konsente misa parte hakribit sala ne'e importante
 Atu labarik sira Komprende molok rona Maromak nia Liafuan, uluk
 nanain hakribit sala
 Atu labarik sira reza didiak orasaun ida ne'e

Prosesu

Orasaun: hodi Padre,

Knananuk mak loke

NA'I, SADIA AMI

55

Oh, oh, oh Na'i, sadia ami.

Oh, oh Na'i, sadia ami.

Kristu, sadia ami.

Oh, oh, oh Kristu, sadia ami.

Oh, oh Na'i, sadia ami.

Kristu, sadia ami.

(bele mos hili seluk)

Ilustrasaun

Animador husu labarik sira, reza orasaun "konfesa ita sala"

Evajellu Mt 9: 27-34

Matan delek rua ho monok ida sai diak

²⁷Jesus sai daudaun housi neba, ema matan delek na'in rua tuir Nia hodi hakilar dehan: "David nia Oan, sadia ami." ²⁸To'o tiha uma, matan delek sira hakbesik ba Nia. Jesus dehan ba sira: "Imi fiar katak Ha'u bele halo buat ne'e?" Sira hatan ba Nia: "Ami fiar, Na'i!" ²⁹Nia kona sira nia matan dehan: "Sai diak ba tuir imi nia fiar!" ³⁰Sira nia matan nakloke. Jesus hateten ba sira ho lia maka'as: "Keta fo hatene buat ne'e ba ema ida." ³¹Maibe, sai tiha, sira halo Nia naran sai boot iha rai neba tomak.

³²Sira sai dau-daun, ema lori ba Nia ema monok ida ho diabu iha laran. ³³Nia duni sai diabu, no ema monok ne'e koalia ona. Ema lubun hakfodak hodi dehan: "Ema ida seidauk hare buat ruma hanesan ne'e iha Israel." ³⁴Maibe fariseu sira dehan: "Hodi diabu sira nia ulun mak Nia duni sai diabu sira."

Perguntas

III

RITOS INICIAIS (HAHUU)

Onjectivo Atu labarik sira konsente misa primeira parte ne'e importante
 Atu labarik Komprende Misa hahuu husi Misa primeira parte
 Atu labarik sira labele tarde iha Misa

Prosesu

Orasaun: hodi Padre hodi filho, hodi

Ilustrasaun

MAI, LA'O HO HA'U BA MAROMAK UMA 30

1. Mai, la'o ho ha'u ba Maromak uma. (3x)

Iha neba haksolok, ksolok, ksolok.

2. Lalehan la dook ba Maromak uma. (3x)

3. Jesus mak dalan ba Maromak uma. (3x)

4. Jesus mak naroman iha Maromak uma. (3x)

5. Jesus mak domin iha Maromak uma. (3x)

6. Jesus mak damen iha Maromak uma. (3x)

7. Ita hahi Nia iha Maromak uma.(3x)

Evanjellu: Mt 28: 16-20

Jesus nia lia menon ikus

¹⁶Eskolante sanulu resin ida ne'e la'o ba Galileia, ba foho nebe uluk Jesus haruka sira. ¹⁷Hare tiha Nia, sira adora Nia; maibe sira balun laran namlele hela. ¹⁸Jesus hakbesik hodi koalia ba sira dehan: "Kbiit tomak iha lalehan no rai fo tiha ona mai Ha'u. ¹⁹Ne'e duni, la'o ba, hanorin nasaun hot-hotu; sarani sira hodi Aman, Oan no Espiritu Santu nia naran, ²⁰hanorin sira atu halo tuir buat hotu nebe Ha'u haruka imi. Ha'u sei hela nafatin hamutuk ho imi, to'o mundu nia rohan."

Perguntas

1. Imi komprende saida husi Evavjellu ne'e?
2. Jezús haruka nia eskolante sira, atu sarani ema hodi se nia naran?
3. Tamba sa tenki uja naran tolu ne'e?
4.

Resumo

Prosisaun ba altar, korro hananu, assembleia hamriik; too iha altar oin kumprimenta altar (hakruuk) sa'e ba altar, korro para, amululik loke Misa ho Sinal kruz, asemlbeia kontinua hamriik.

Knananuk be ita hananu dehan; "mai lao ho ha'u ba Maromak uma", ne'e konvite ida ba ita, atu ba Maromak nia uma/ igreja. Ba igreja katak haro-han/ reza, ka agradese Maromak, ne'e mak Misa. Misa ne'e ita halo/ reza hamutuk, atu hahi no agradese Maromak ba buat be ita simu husi Maromak, ita nia mama no papa, ita nia moris rasik, hahan be ita han loron-loron, nsst.

Nune'e, atu agradese Maromak ho selebrasaun misa, hanesan ita dehan ona iha semana uluk, ohin ita sei hahu ho RITOS INICIAIS (HAHU) iha Misa nian. Iha Misa Rito hahu/ iniciais ne'e importante liu, se ita la tuir iha parte ne'e (ita halo sala), katak parte seluk misa nian be tuir mai ne'e ita sei lakon. Hanesan ita ba eskola iha dader, sai husi uma, la ba tuir dalan ba eskola nian, maibe tuir fali dalan merkadu nian, ita sei la too iha eskola maibe too fali iha merkadu. Tan ne'e buat hahu ne'e importante, halo sala husi hahu nian sei sala hotu iha parte sira be tuir mai nian.

Rito Inisiais iha misa mak hahu, hahu ho; Prosisaun (amululik, acolitos, no leitores), tempo hanesan koro hananu, akompaña prosisaun, too iha Altar oin; amululik hakruk iha altar oin, sae ba altar rein Altar/ kuprimenta Altar no kumprimenta povo be halibur an hamutuk iha fatin ne'e. Liu tiha rein Altar Padre insensu Kruz no Altar (se iha). Wainhira musika/ knananuk hahu nian remata ona, Padre ba hamriik iha Trono oin (Kadeira be Padre tuur hodi halo Misa), hamutuk ho sarani sira be halibur hamutuk ne'e loke Misa ho Sinal kruz, asemlbeia kontinua hamriik. Halo liu tiha sinal kruz, Padre kumprimenta sarani sira, fo motivasaun ba sarani sira kona ba Maromak nia prezensa. Ho kumprimenta ne'e no ho sarani nia hatan, realiza ona misterio Kreda nian kona halibur hamutuk nian. Padre kumprimenta comunidade ho liafuan ne'e: Na'i Jesus Kristu nia grasa, Maromak Padre nia domin, hamutuk ho Espiritu Santu, hela ho imi. (Maromak hela ho imi.) povu hatan: Amen. Liu tiha kumprimenta ida ne'e mak padre, hato'o ba sarani/ comunidade be halibur hamutuk ne'e, motivasaun Misa ne'e nian.

Sinal kruz; sinal ida ne'e ema katolika sira ninia sinal, ema katolika sira mak halo, liu-liu wainhira: a) atu hahu ka taka orassaun, b) tama iha fatin santu (uma Kreda, gruta nsst) c) fo bensaun, d) venera santu ka santa nia estatua/ imajem nsst. Sinal kruz be oras ne'e ita halo mak halo ho liman

fuan iha liman loos ne'e tomak, hahu iha rentoos, mai iha kabun, ba iha kabaas karuk hafoin ba iha kabaas loos, tempo hanesan temi hodi Padre, hodi Filho, hodi Espirito Santo. Taka liman, dehan Amen.

Ita halo sinal kruz, husi leten tun ba kraik, tamba Kristo husi Lalehan tun mai rai, husi karuk ba loos tamba husi terus (karuk) ita tama ba ksolok (kuana), hanesan Kristo husi mate ba moris hias. Sinal krus ita halo iha misa nia klaran hanesan molok lee Evanjellu, ita halo dala tolu: iha "rentoos,ibun no fuan" momento konsagrasaun, balun halo molok simu Jezus nia Futar Isin

Ho sinal kruz, ita hatoo ba Maromak ita nia fiar, basa ita temi Trinite nian naran, hodi simu dehan Amen. Sinal krus mos sinal konsagrasaun nian, ita tau liman iha ulun, ita tau Maromak iha fatin aas, no tempo hanesan ita halulik/ hasa'e ita nia hanoin ba Maromak. Wainhira iha fuan no kabun, hasa'e/ halulik ita nia isin ba Maromak, no wainhia iha kabaas, ita hasa'e ita nia knaar no serbisu ba Maromak. Halo sinal krus atu bensaun, ida ne'e bai-bain amululik sira mak halo. Ita wainhira halo sinal kruz tenki halo lolos no didi'ak, tutuir malu, nune'e moos liafuan sira be ita dehan, no ho atensaun tomak.mak ema fiar nain ida bele manan indulgensia (*Concessiones* no. 28§2 no. 2).

Hamriik

Ita: hatoo ita nia fiar ho neon no laran tomak, klamar ne'ebé pronto iha Maromak futar oin, pronto hasoru Na'i no koalia ho Nia. Ita hamriik tamba ita iha ita nia Na'i Ulun no Ida be tau matan ba ita nia moris nia oin.

Hamriik mos hatudu, hatoo ita nia agradese, hahi no ita hakbesik an ba Na'i. Sarani sira hamriik hatudu ba malu ita mau alin iha moris, Na'i mak halibur ita hamutuk. Tan ne'e furak liu wainhira ita reza Kredu/ orasaun fiar nian, no orasaun Prefasio, ita hamriik. Ita fo sai ba ema hotu katak Kristo nia Mate no Moris Hias (Misterio Paskoa) nian mak base ba ita nia moris. Ne'e mak ita nia ksolok nia hun.

Nu'dar sarani be di'ak, atu tuir Misa tomak, hanesan ukun fuan sanulu no kreda nia kun fuan da lima dehan, rona misa tomak, mak di'ak liu molok misa hahu ho hodi Padre ita iha ona fatin, atu ita keta lakon sinal kruz be hahu nian ne'e. (cf. (*General Instruction Of The Roman Missal*))